

## **Scopingsadvies Project-MER**

### **Hervergunning van KRONOS te Gent**

Initiatiefnemer:  
KRONOS EUROPE s.a./n.v.  
Langerbruggekaai 10  
9000 Gent

12 september 2023  
PRMER-3536-SA

## 1. Inleiding

Het voorgenomen project betreft de hervergunning van de activiteiten op de KRONOS site aan de Langerbruggekaai te Gent en Evergem. De huidige activiteiten zoals de productie van 120.000 ton per jaar titaandioxide en 15.000 ton per jaar titaanoxychloride, worden behouden mits enkele wijzigingen voor bepaalde nevenactiviteiten. KRONOS verwacht in de toekomst meer gebruik te maken van hoogzwavelige cokes (3,5 procent zwavelgehalte), waar men reeds in de huidige vergunning gebruik van mag maken. Het verhoogd gebruik van hoogzwavelige cokes zal gepaard gaan met een stijging in de productie van gips. Door de verwachte wijziging binnen de productie, worden volgende wijzigingen opgenomen tegenover de huidige vergunning:

- Het verhogen van de productie van gips van 2.500 naar 5.000 ton/jaar;
- Het verhogen van de gemiddelde dagopslag van chloor tot 200 ton/dag;
- Het bijplaatsen van een extra koeltoren.

De productieprocessen zijn terug te vinden in de aanmeldingsnota.

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit<sup>1</sup>, met name:

### *Bijlage II*

#### *Rubriek 11b) Installaties voor de verwijdering van afval:*

- *Verwerking van niet-gevaarlijke afvalstoffen in een verbrandingsinstallatie, met uitzondering van biomassa-afval, met een capaciteit van 50 ton per dag tot en met 100 ton per dag.*
- *Stortplaatsen van categorie 1 en 2 voor niet-gevaarlijke afvalstoffen.*
- *Inrichtingen voor de opslag en fysisch-chemische behandeling van gevaarlijke afvalstoffen voorzover de ermee samenhangende opslag volgens de criteria van rubriek 17.3 van de indelingslijst zoals vermeld in artikel 5.2.1, § 1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid is ingedeeld in klasse 1.*

### *Bijlage III*

#### *Rubriek 6 Chemische industrie (projecten die niet onder bijlage I of II vallen)*

- a) behandeling van tussenproducten en vervaardiging van chemicaliën*
- b) productie van bestrijdingsmiddelen en farmaceutische producten, verven en vernissen, elastomeren en peroxiden*
- c) opslagruimten voor aardolie, petrochemische en chemische producten bij inrichtingen behorend tot de chemische industrie*

Voor categorieën van projecten opgenomen in bijlage II van het project-m.e.r.-besluit, is het indienen van een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de m.e.r.-plicht mogelijk. Door de initiatiefnemer wordt echter afgezien van dit verzoek.

Het Team Omgevingseffecten ontving een aanmelding met vraag om scopingsadvies op 30 maart 2023. Er werd een openbare raadpleging georganiseerd door de gemeente Evergem van 10 mei tot en met 8 juni 2023 en door de gemeente Gent van 11 mei 2023 tot en met 11 juni 2023 en de informatie werd vervolgens bezorgd aan het Team Mer.

<sup>1</sup> Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

Het Team Omgevingseffecten vroeg adviezen bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage).

Het Team Omgevingseffecten stelt dit scopingsadvies op met het oog op de methodologie van het MER. Zij houdt rekening met de principieel verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM<sup>2</sup>, de informatie uit de openbare raadpleging en de ontvangen adviezen en met het overleg van 14 juni 2023. Inspraakreacties van onderstaande aard worden als niet relevant beschouwd voor de opmaak van een project-MER:

- reacties die uitsluitend een persoonlijk standpunt inhouden over de wenselijkheid van het project;
- reacties die geen deel uitmaken van de decretaal vereiste elementen van een project-MER (vb. kostenbatenanalyse, waardevermindering of –vermeerdering van onroerend goed per perceel, persoonlijke voorkeuren van omwonenden, ...);
- reacties die gaan over procedurele aspecten buiten deze project-MER procedure;
- reacties die betrekking hebben op zaken buiten de scope van het project-MER.

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

## ***2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven***

Aanvullend op de aanmelding moeten de **volgende punten ook beschreven, aangepast en/of verduidelijkt worden:**

- De MER-plichtige rubrieken opgenomen in de aanmelding zijn niet helemaal correct opgenomen en dienen aangepast te worden waar nodig.
- Volgens het overleg van 14 juni zal men volgende punten aanpassen en meenemen in het project-MER:
  - Overzicht toevoegen van de huidige bijzondere vergunde voorwaarden en de toetsing hieraan met vermelding van eventuele overschrijdingen en de gevolgen eraan verbonden.
  - De afwatering van de stortplaats Deponie 4 beschrijven.
  - Het opnemen van de evaluatie aan de reductiedoelstellingen uit het luchtbeleidsplan 2030, de BREF-studies en toetsing en de NEC-reductieprogramma's.
  - De volledige BREF toetsing inzake afvalwater meenemen, zowel monitoring, lozingsnormen en zuivering. Op vraag van VMM zal de monitoring voor titaandioxide geëvalueerd t.a.v. Vlarem II, Vlarem III en de speciale afwijking om te toetsen opgenomen worden in het project-MER.
  - Aanlegfase van de nieuwe koeltoren dient besproken te worden in het project-MER met onder anderen de mogelijke effecten tijdens de aanleg en de details van de mogelijke bemaling.
  - Er zal een evaluatie gebeuren in het project-MER voor de Chloridevracht per ton TiO<sub>2</sub> in functie van de ertssamenstelling met aansluiting een inkijk in de BATC LVIC die momenteel in voorbereiding is.
  - In het project-MER zal de recente beleidsontwikkelingen in de classificatie van TiO<sub>2</sub> als Carcinogene stof verduidelijkt worden.

<sup>2</sup> Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

- In het project-MER zal het 'Gebouw B11' verduidelijkt en beschreven worden.
- GOP vermeldde in hun advies dat de aanmeldingsnota zich voornamelijk baseert op het jaar 2021 voor de effecten te beschrijven. Hierbij geeft GOP aan dat het van belang is om over een langere periode na te gaan of er ergens systematische overschrijvingen van emissiegrenswaarden worden vastgesteld, die vermeden zouden kunnen worden door bepaalde milderende maatregelen.
- GOP vraagt om de worst case scenario voor het gebruiken van hoog zwavelige cokes met maximale S-gehalte conform de huidige voorwaarden in rekening te brengen in het project-MER. Want de hoog zwavelige cokes zorgen voor een verhoogde gips hoeveelheid die eveneens verwerkt moet worden. In het project-MER zal men bespreken hoe hier mee omgegaan wordt en de mogelijke effecten hiervan bespreken.
- GOP vermeldt in hun advies dat er voor elke parameter een gedetailleerde effectbeoordeling moet gebeuren met de nodige informatie conform de MER-toetsingskaders en niet louter een samenvattende tabel met conclusies. Zo verwijst GOP naar bijvoorbeeld: *“voor jaargemiddelde NO<sub>2</sub> : voor elk beoordelingspunt het jaargemiddelde, de bijdrage, de tussenscore en eindscore, het pluimmaximum, toetsingswaarde...en de weergaven van de emissiecontouren op een luchtfoto.”*  
Team Omgevingseffecten wijst er op dat alle parameters en te onderzoeken onderdelen in een project-MER conform de richtlijnenboeken met de nodige referentiekaders moet gebeuren.
- GOP vraagt extra verduidelijking in het project-MER over welke scenario's er onderzocht worden teneinde CO<sub>2</sub>-neutraliteit tegen 2050 te bekomen.
- In functie van mogelijke alternatieven en alternatievenonderzoek vraagt GOP om in het project-MER een antwoord en verduidelijking te geven op volgende vragen omtrent cokes: *Is er binnen de groep of de sector onderzoek naar niet fossiele alternatieven? Hoe ver staat dergelijk onderzoek en wat zijn de verschillende onderzoekspistes?*
- Voor Team Omgevingseffecten-milieueffecten rapportage moet in het project-MER verduidelijkt worden waarom het referentiejaar 2021 het meest representatief is. Indien dit niet voor alle aspecten en disciplines relevant is en toch meer up-to-date informatie beschikbaar is voor de huidige vergunde situatie in kaart te brengen, dan dient men die te gebruiken.

**Inzake uitvoeringsalternatieven** gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf/project hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

### ***3. Algemene en methodologische aspecten***

**De afbakening van het studiegebied** moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

De **referentiesituaties** zijn opgedeeld in twee delen.

Het nulalternatief als referentiesituatie en is opgenomen in de aanmeldingsnota als greenfield scenario, waarbij de hervergunning zonder uitbreiding getoetst wordt aan de situatie waarin de site van KRONOS niet in exploitatie is en dus niet hervergund wordt.

En de referentiesituatie van de huidige situatie met referentiejaar 2021, aangezien KRONOS in het jaar 2021 in normale exploitatie was en dus representatief is voor de huidige activiteiten.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's** rekening gehouden wordt of juist niet bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

**Cumulatieve effecten** moeten onderzocht worden.

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet **voor elke discipline** in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren en aan de hand van volgende terminologie: aanzienlijk negatief (-3), negatief (-2), beperkt negatief (-1) en verwaarloosbaar of geen effect (0).

**Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:**

***Discipline lucht:***

Uit het advies van GOP moeten volgende opmerkingen meegenomen worden:

- Op pagina 41 in tabel 9-2 "Geleide luchtmissiebronnen" van de aanmeldingsnota wordt de emissiebron afgasverbranding beschreven als een back-up voor de ontzwavelingsinstallatie met een maximale werkingstijd van 2 procent. Echter op pagina 21 onder paragraaf 4.1.1.1.9 "Afgasbehandeling/Ontzwavelingsinstallatie" worden de verschillende zuiveringsstappen beschreven. Hierbij wordt de afgasverbranding ingezet op de restgassen uit de HCl-scrubber en is er geen sprake van een back-up installatie. Voor Team Omgevingseffecten – milieueffectenrapportage moet de afgasverbranding verduidelijkt worden in het project-MER en een duidelijker beeld gegeven worden over het gebruik van de afgasverbranding.  
Bij de verduidelijking van de afgasverbranding moet eveneens rekening worden gehouden met het advies van GOP, namelijk:  
*"de vergunde omschakeling naar een backupinstallatie waardoor de WKK minder in gebruik zou zijn, toelichten in het MER op basis van het effectieve gebruik in 2022, 2023. Bij de vergunningverlening van deze omschakeling werd rekening gehouden met de korte looptijd van de vergunning. Dit houdt in dat deze vraag, bij een hernieuwing onbepaalde duur, mogelijk kritischer kan worden beoordeeld vanuit de aspecten energie en/of lucht bij de advisering.*  
*De impact worst case (6 maanden backup inschakelen en WKK afbouwen of uitschakelen) dient dus in het MER toegelicht te worden (emissies+energie)."*
- GOP heeft gevraagd om extra rekening te houden met fijn stof aangezien de hotspotzone fijn stof, voornamelijk met PM<sub>2,5</sub> aangezien het zeer fijne TiO<sub>2</sub> aanwezig kan zijn in deze fractie en ook met SO<sub>x</sub>.

Tijdens het overleg heeft Kronos laten weten de schommelingen in de stof-uitstoot, de mogelijke oorzaken en de acties hieromtrent op te nemen in het project-MER. Eveneens zal men nagaan of er reeds overschrijdingen zijn geweest in het verleden en of de overschrijdingen al dan niet systematisch voorkomen.

### ***Discipline water:***

Vanuit het advies van VMM afdeling Afvalwater zal men volgende opmerkingen meenemen in de verdere uitwerking van het project-MER:

- De lozingsimpact van het afvalwater op het oppervlaktewater moet gebeuren via de Wezertool en moet getoetst worden aan de significantiekaders conform de meest recente versie van het richtlijnenboek met de meest actuele significantiekaders.
- Beschrijven van alle deelstromen van het geloosde bedrijfsafvalwater en het nagaan van mogelijke afkoppelingen van het koelwater en niet verontreinigd hemelwater voor de deelstromen.

Waarover tijdens het overleg van 14 juni 2023 dieper op ingegaan is en men het volgende meldt: *“Momenteel beschikt Kronos over één lozingspunt (‘uitgang 1’) waarlangs een mengsel van bedrijfsafvalwater, huishoudelijk afvalwater, koelwater en niet-verontreinigd hemelwater via het interne bestaande rioleringsnetwerk na zuivering als bedrijfsafvalwater geloosd wordt in het Kanaal Gent-Terneuzen. Afkoppeling van ‘pure’ koelwater/niet verontreinigd hemelwater is technisch/economisch niet evident, mede door het toenemend hergebruik van koelwater (via UF/RO) in de bedrijfsprocessen. Tevens zou de aparte lozing van het pure koelwater in hetzelfde Kanaal Gent-Terneuzen blijven, wat geen milieuwinst oplevert. Kronos zal intern de mogelijkheid van afkoppeling onderzoeken, in acht genomen BBT en milieu-impact.”*

Niet elke deelstroom moet geanalyseerd worden in het project-MER. Maar de karakteristieken van de afvalwaterstroom na zuivering moet volledig in beeld gebracht worden. Echter zijn detailgegevens over de verschillende deelstromen aangeraden en wenselijk. Want dit maakt het makkelijker om concrete milderende maatregelen of extra bijkomende maatregelen te bepalen, indien er extra maatregelen nodig zijn in functie van het behalen van bepaalde normen voor de lozing van het gezuiverde afvalwater.

- Bespreken van de analyses en maatregelen voor dioxinen en furanen in de waterstromen en het bespreken van de ecotox-testen. Uit het overleg blijkt er reeds onderzoeken, analyses en testen gebeurd te zijn in functie van PCCD/F-concentraties en ecotox-testen. De genomen maatregelen en resultaten zullen opgenomen worden in het project-MER samen met de toetsing aan het huidige normenkader.
- Er wordt akkoord gegaan met de toepassing van het delta-principe voor de lozingsparameters en impact-evaluatie.
- Er moet ook getoetst worden aan de bijzondere voorwaarden.
- Volgens het verslag van het scopingoverleg wordt er in de verdere opmaak van het project-MER het volgende meegenomen:
  - *“Verder wordt nog aangestipt dat in de toekomst de zouttong vanuit het Kanaal Gent-Terneuzen zou kunnen uitbreiden na ingebruikname van het nieuwe sluizencomplex. Dit zou ook gevolgen kunnen hebben voor Kronos, met name voor de mogelijkheden voor upgrade van het kanaalwater naar proceswaterkwaliteit. Dit zal verder bekeken worden in het MER. MKN voor chloriden/sulfaten zijn in principe niet van toepassing wegens de karakterisatie van het kanaal als brak water. Verder te bekijken wat uit de Wezer-tool komt.”*

Team Omgevingseffecten – milieueffectenrapportage wijst op het feit van het gebruik van de nieuwe overstromingskaarten en de opname van deze kaarten met een beoordeling in het project-MER.

GOP heeft tijdens het overleg van 14 juni 2023 gevraagd om na te gaan of een lagere lozingsnorm voor Chloor in het afvalwater mogelijk is. In het project-MER dient men reeds aan te geven en/of te verduidelijken waarom een hoge Chloor norm gebruikt wordt en indien mogelijk reeds aan te geven en verduidelijkt of een lagere norm al dan niet mogelijk is. GOP verwijst in hun advies naar BATNEEC voor de chloridenorm.

***Discipline mens-gezondheid:***

- Na verduidelijking van het advies van AZG werd bevestigd dat CO<sub>2</sub> mee moet opgenomen worden in Tabel 14-3 *“te behandelen pollutanten voor Chemie”*. De impact en gevolgen van CO<sub>2</sub> zal men echter in het project-MER voornamelijk behandelen binnen de discipline klimaat.
- In het project-MER zal men rekeninghouden met de meest recent goedgekeurde GAW-waarden geldend bij het indienen van het project-MER.

***(Gewest-)grensoverschrijdende effecten: niet van toepassing.***

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cf. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting.

Ook in de samenvattende hoofdstukken rekening houden met de opmerkingen in dit scopingsadvies.

#### ***4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen en MER-coördinator***

Zoals voorgesteld in de aanmelding wordt het MER opgesteld door een erkende MER-coördinator en door volgende erkende MER-deskundigen: lucht, geluid en trillingen, water, bodem en biodiversiteit. De coördinator zal ook klimaat, energie en mens-gezondheid en mobiliteit behandelen.

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-deskundigen en de erkende MER-coördinator wordt goedgekeurd.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van het m.e.r. moeten gemeld worden aan het Team Omgevingseffecten.

Digitaal getekend

Door Isabel Jacobs

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)

## Bijlage

*Lijst met de instanties die gereageerd hebben (schriftelijk of aanwezig op overleg) en betrokken worden in de verdere procedure:*

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Gemeente Evergem
- Stad Gent
- ANB
- VMM, kern lucht
- VMM, kern lozing/afvalwater
- AZG
- Team omgevingseffecten – externe veiligheid
- GOP omgevingsprojecten – Team Milieu

*Lijst met de instanties die niet gereageerd hebben:*

- MOW afdeling Maritieme Toegang
- Havenbedrijf Gent